

Leo Trotskij

Den sino-sovjetiska konflikten och oppositionen

4 augusti 1929

Den 22 juli gjorde jag följande uttalande som svar på frågor från en amerikansk nyhetsbyrå:

Jag kan naturligtvis bara ge min syn på de sino-sovjetiska relationerna som enskild person. Jag har ingen information förutom det som står i tidningarna. När det gäller frågor av detta slag är informationen i tidningarna alltid otillräcklig.

Det kan inte råda något tvivel om att det inte är den sovjetiska, utan den kinesiska regeringen som visat sig aggressiv. Östkinesiska järnvägens förvaltningsapparat har funnits i ett antal år. De arbetarorganisationer som den kinesiska regimen har attackerat har också funnits en tid. Det befintliga administrativa arrangemanget för Östkinesiska järnvägen utarbetades sista gången noggrant av en särskild kommission under mitt ordförandeskap. Kommissionens beslut godkändes i april 1926 och skyddar helt kinesiska intressen.

Den nuvarande kinesiska regeringens agerande förklaras av det faktum att den stärktes av arbetarnas och böndernas förkrossande nederlag. Jag ska här inte diskutera orsakerna till att det kinesiska folkets revolutionära rörelse led nederlag, eftersom jag har behandlat detta tema tillräckligt mycket i tidigare publicerade arbeten. Regeringen, som har uppstått ur en fullständigt besegrad revolution, känner sig, som alltid i sådana fall, svag i förhållande till de krafter som revolutionen riktades mot, dvs framför allt mot den brittiska och den japanska imperialismen. Därför är den tvungen att försöka öka sin makt och sitt inflytande genom att göra äventyrliga gester mot sin revolutionära granne.

Måste denna provokation som utvecklades ur den kinesiska revolutionens nederlag leda till krig? Jag tror inte det. Varför? Eftersom den *sovjetiska regeringen inte vill ha krig*, och den *kinesiska regeringen förmår inte föra det*.

Chiang Kai-sheks armé var segerrik 1925-1927 [mot krigsherrarna] tack vare massornas revolutionära uppsving. När armén vände sig mot massorna, förverkade den sin främsta källa till styrka. Som en rent militär organisation är Chiang Kai-sheks armé mycket svag. Chiang Kai-shek kan inte undgå att inse att den sovjetiska regeringen är väl medveten om hans armés svaghet. Det är otänkbart att Chiang Kai-shek skulle kunna föra ett krig mot Röda armén *utan hjälp från andra makter*. Det är mer korrekt att säga att Chiang Kai-shek skulle föra krig enbart om hans armé var en hjälpstyrka till en annan makts styrkor. Jag tror inte att en sådan kombination för närvarande är särdeles trolig, i synnerhet i ljuset av den sovjetiska regeringens uppriktiga vilja, som nämnts ovan, att lösa problem med fredliga medel ...

Det är självklart att om det sovjetiska folket påtvingas ett krig, då kommer oppositionen helhjärtat ställa upp till oktoberrevolutionens försvar.

Jag trodde att jag i detta uttalande uttryckte uppfattningen hos Kommunistiska vänsteroppositionen som helhet. Tyvärr måste jag säga att detta inte är helt sant. I oppositionen har det framträtt individer och grupper som, när de ställts inför sin första allvarliga politiska prövning, antingen har intagit en tvetydig eller en i grunden fel ståndpunkt, en ståndpunkt som hör hemma utanför den egna revolutionära oppositionens läger eller förde dem väldigt nära socialdemokratins läger.

I *Die Fahne des Kommunismus* nr 26 fanns en artikel skriven av en viss H.P. Enligt denna artikel orsakades konflikten av att sovjetrepubliken inkräktade på Kinas rätt till självbestämmande. Med andra ord var den i huvudsak ett försvar för Chiang Kai-shek. Jag skall inte behandla denna artikel, eftersom H.P. erhöll ett korrekt svar från kamrat Kurt Landau, som behandlade denna fråga på ett sätt som anstår en marxist.

Redaktören för *Fahne des Kommunismus* tryckte artikeln som en diskussionsartikel med en anmärkning om att han inte är överens med författaren. Det är obegripligt att en diskussion kunde öppnas i en fråga som är så grundläggande för varje revolutionär, särskilt vid en tidpunkt då det krävs politisk handling. Saken blev ännu värre när tidningsredaktören även publicerade Landaus bidrag som en "diskussionsartikel". H.P.:s artikel uttrycker vulgärdemokratins fördomar i kombination med anarkismens dito. Landaus artikel formulerar den marxistiska ståndpunkten. Och

var står redaktören?

Något betydligt värre inträffade i en av den franska oppositionens talrika grupper. Nummer 35 av *Contre le courant* (28 juli 1929) hade en ledare om den sino-sovjetiska konflikten som är en sorglig röra av fel från början till slut, dels av socialdemokratisk och dels av ultravänsteristisk karaktär. Ledaren börjar med att påstå att den sovjetiska byråkratins äventyrspolitik är ansvarig för konflikten, m a o antar tidningen rollen som Chiang Kai-sheks advokat. Ledaren hänför sovjetregeringens politik gentemot Östkinesiska järnvägen till kategorin kapitalistisk, imperialistisk politik, som tar sin tillflykt till stöd från de imperialistiska makterna.

”Den kommunistiska oppositionen”, fastslår ledaren, ”kan inte stödja Stalins krig, vilket inte är ett proletariats försvarskrig, utan ett halvkolonialt krig.” På ett annat ställe står det: ”Oppositionen måste ha *modet att säga till arbetarklassen att den inte sluter upp på de stalinistiska byråkraternas sida, att den inte är för deras äventyrliga krig.*” Denna mening är kursiverad i originalet, och det är ingen slump. Den uttrycker hela poängen med ledaren och sätter därigenom författaren i oförsonlig motsättning till den kommunistiska vänstern.

I vilken mening är den stalinistiska byråkratin ansvarig för den pågående konflikten? I denna mening och ingen annan: genom sin tidigare politik hjälpte den Chiang Kai-shek att krossa de kinesiska arbetarnas och böndernas revolution. Jag skrev om detta i en artikel riktad mot Radek och Co: ”Chiang Kai-sheks provokation är priset för det nederlag som Stalin åsamkade den kinesiska revolutionen. Vi varnade hundratals gånger: sedan Stalin har hjälpt Chiang Kai-shek att ta plats i sadeln skulle Chiang Kai-shek vid första bästa tillfälle använda sin piska mot honom. Det är vad som har hänt.”

Chiang Kai-sheks provokation föregicks av att han krossade den kinesiska revolutionen. Vad vi nu står inför är ett äventyr iscensatt av den bonapartistiska militärmakt som står under Chiang Kai-sheks ledning. Denna provokation är roten till den sino-sovjetiska konflikten.

Enligt tidningsledaren är konfliktens främsta orsak den sovjetiska republikens imperialistiska ”anspråk” på Östkinesiska järnvägen. Bort med tassarna från Kina! skriker de oavsiktliga försvararna av Chiang Kai-shek, och upprepar därmed inte bara socialdemokraternas slagord utan också deras grundläggande argument. Hittills har vi trott att bara den kapitalistiska bourgeoisien som klass kan stå för en imperialistisk politik. Är det något som tyder på motsatsen? Eller har en sådan klass tagit makten i Sovjetunionen? Sedan när? Vi bekämpar den stalinistiska byråkratins centrism (kom ihåg: centrism är en tendens inom arbetarklassen själv) eftersom centrismisk politik kan *hjälpa* bourgeoisien att uppnå makt, först småbourgeoisin och mellanbourgeoisin och till sist finanskapitalet. Detta är den historiska faran, men det är en process som är långt ifrån slutförd.

I samma nummer av *Contre le courant*, finns ett s k plattformsutkast. I det läser vi bland annat: ”Vi kan inte säga att thermidor redan fått fäste.” Detta visar att de ständiga upprepningarna av oppositionens allmänna formler är långt ifrån liktydigt med en politisk förståelse för dessa formler. Om vi inte kan säga att thermidor är ett fullbordat faktum, då kan vi inte säga att den sovjetiska politiken har blivit en kapitalistisk eller en imperialistisk politik. Centrismen sicksackar mellan proletariatet och småbourgeoisin. Att identifiera centrism med storkapitalet är att inte förstå någonting, och därmed ett stöd till finanskapitalet inte bara mot proletariatet, utan även mot småbourgeoisin.

Den teoretiska visdomen hos ultravänsteristerna i Berlin och Paris reduceras till några demokratiska abstraktioner, som har en geografisk, inte en socialistisk grund. Östkinesiska järnvägen går genom Manchuriet, som tillhör Kina. Kina har rätt till självbestämmande, därför är Sovjetrysslands anspråk på denna järnväg imperialism. Den bör överlämnas. Till vem? Till Chiang Kai-shek? Eller till Zhang Zuolins son?

Under fredsförhandlingarna i Brest-Litovsk framförde von Kühlmann kravet på ett oberoende Lettland och Estland, med hänvisning till det faktum att de lantdagar som där etablerats med hjälp av Tyskland hade instruerat honom att kräva separation. Vi vägrade att sanktionera detta, och

fördömdes av hela den officiella tyska pressen som imperialister.

Låt oss anta att det i Kaukasus utbryter en kontrarevolution som segrar med hjälp av, säg England. Låt oss också anta att arbetarna i Baku, med hjälp av Sovjetunionen, lyckas hålla kvar hela Baku-området i sina händer. Det är självklart att den transkaukasiska kontrarevolutionen skulle göra anspråk på detta Baku-distrikt. Det är helt klart att den sovjetiska republiken inte skulle samtycka till detta. Är det inte också klart att fienden i ett sådant fall skulle anklaga den sovjetiska regeringen för imperialism?

Om de kinesiska arbetarnas och böndernas revolution hade segrat, skulle det inte finnas några som helst problem med Östkinesiska järnvägen. Den skulle ha överlämnats till det segrande kinesiska folket. Men saken är den att det kinesiska folket besegrades av den härskande kinesiska borgarklassen med hjälp av den utländska imperialismen. Att under sådana förhållanden överlämna järnvägen till Chiang Kai-shek skulle innebära att ge stöd och tröst till den kinesiska bonapartistiska kontrarevolutionen mot det kinesiska folket. Detta är i sig avgörande. Men det finns en annan lika viktig aspekt. Chiang Kai-shek skulle aldrig kunna lägga beslag på denna järnväg i kraft av sina egna ekonomiska-politiska medel – för att inte tala om att behålla den. Det är knappast en tillfällighet att han tolererar Manchuriets faktiska oberoende som ett japanskt protektorat. Om järnvägslinjerna skulle överföras till Chiang Kai-shek så skulle de bara bli som säkerhet för de utländska lån han fått. De skulle övergå i de verkliga imperialisternas händer och bli deras viktigaste ekonomiska och strategiska utpost i Fjärran Östern – mot en potentiell kinesisk revolution och mot den sovjetiska republiken. Vi är väl medvetna om att imperialisterna mycket väl förstår hur man utnyttjar parollen om självbestämmande för sina egna smutsiga affärer. Men jag tror inte att marxister är skyldiga att hjälpa dem att utnyttja den.

Ultravänsteristernas utgångspunkt är det faktum att det var tsarens giriga och tjuvaktigt imperialism som tog Östkinesiska järnvägen från det kinesiska folket. Detta är ett faktum som inte kan ifrågasättas. Men de glömmer att påpeka det var samma imperialism som härskade över det ryska folket. Ja, denna järnväg konstruerades i syfte att råna de kinesiska arbetarna och bönderna. Men den byggdes genom att exploatera och plundra de ryska arbetarna och bönderna. Sedan kom Oktoberrevolutionen. Förändrade detta de ömsesidiga relationerna mellan kineserna och ryssarna? Efter en period av reaktion återuppbyggdes statsstrukturen på revolutionens grundval. Har Ryssland nu återgått till utgångspunkten? Kan vi nu föreställa oss, ur ett historiskt perspektiv – oavsett Stalin och Molotov, oavsett landsförvisningen av oppositionen, osv, osv – kan vi föreställa oss en besittningshavare av Östkinesiska järnvägen som ur det internationella proletariats och den kinesiska revolutionens synvinkel skulle vara mer fördelaktig än Sovjetunionen? Det är så frågan borde ställas.

Alla vitgardistiska emigranter ser på denna fråga utifrån en klasståndpunkt, inte utifrån en nationalistisk eller geografisk ståndpunkt. Trots inre stridigheter, är de ledande ryska emigrantgrupperna överens om att en internationalisering av Östkinesiska järnvägen, dvs. dess överföring till världsimperialismens kontroll, skulle vara fördelaktigare för det ”kommande”, dvs. borgerliga, Ryssland än att låta den vara kvar i den sovjetiska statens ägo. På samma sätt kan vi säga att dess kvarstående under den sovjetiska regeringens kontroll skulle vara mer fördelaktigt för ett oberoende Kina än att överlämna den till någon av de som nu gör anspråk på den.

Betyder det att den apparat som förvaltar järnvägen är perfekt? Nej! Faktiskt inte. Den tsaristiska imperialismen har satt sina spår. Allt sicksackande i den sovjetiska inrikespolitiken avspeglas utan tvekan också i förvaltningen av järnvägen. Oppositionen uppger även dessa frågor.

Jag skulle vilja hänvisa till mina personliga erfarenheter i denna fråga. Jag fick mer än en gång kämpa för förbättringar av förvaltningen av Östkinesiska järnvägen. Sista gången jag arbetade med denna fråga var i mars 1926, i en särskild kommission där jag var ordförande. Medlemmar i kommissionen var Vorosjilov, Dzerzjinskij, och Tjtjerin. I fullt samförstånd med de kinesiska revolutionärerna, inte bara kommunisterna utan också företrädare för dåvarande Guomindang, ansåg kommissionen att det var absolut nödvändigt att ”strikt bevara Östkinesiska järnvägens

apparat i händerna på sovjetregeringen, som under nästa period är det enda sättet att skydda järnvägen mot imperialistisk konfiskering ... ”.

När det gäller förvaltningen under mellantiden, hade den antagna resolutionen följande att säga:

Det är nödvändigt att omedelbart vidta omfattande åtgärder av kulturpolitiskt karaktär som syftar till järnvägens *sinifiering*.

- a. Administrationen bör vara tvåspråkig, stationsskyltar och instruktioner som uppsätts i stationer och i vagnar, etc., bör vara tvåspråkiga.
- b. Kinesiska skolor som kombinerar teknisk och politisk utbildning bör upprättas för järnvägsarbetare.
- c. På lämpliga ställen längs järnvägen, bör det upprättas kultur- och utbildningsinstitutioner för de kinesiska arbetarna och de kinesiska bosättningarna i järnvägens närhet. [”Problem med vår politik gentemot Kina och Japan”, 25 mars 1926]

När det gäller de ryska representanternas politik gentemot Kina sade resolutionen:

Det råder absolut inget tvivel om att det i de olika departementsrepresentanternas agerande har funnits oacceptabla stormaktsmanér som komprometterar den sovjetiska administrationen och skapar ett intryck av sovjetisk imperialism.

Det är nödvändigt att hos vederbörande organ och personer inskräpa den avgörande betydelsen av en sådan politik och även av att politiken ges en sådan *yttre utformning* i förhållande till Kina så att varje spår av misstanke om stormaktsavsikter elimineras. Denna politik – baserad på största möjliga hänsynstagande till Kinas rättigheter, betoning av dess suveränitet, etc. – måste genomföras på varje nivå. I varje enskilt fall av överträdelse av denna politik, oavsett hur liten, ska de skyldiga straffas och detta faktum bringas till den kinesiska allmänhetens kännedom.

Utöver detta måste jag påpeka att järnvägens kinesiska ägare, inbegripet Chiang Kai-shek, inte ställer en kinesisk apparat mot [den nuvarande] förvaltningen av järnvägen utan en huvudsakligen vitgardistisk apparat som står på världsimperialisternas lönelista. De vitgardister som är anställda i Östkinesiska järnvägens polis- och militärstyrkor har ofta begått våldshandlingar mot järnvägsarbetarna. Om detta sade den av kommissionen antagna resolutionen följande:

... det är nu nödvändigt att noggrant sammanställa (och därefter undersöka) alla fall av förtryck och våld som utövats av kinesiska militarister, polis och ryska vitgardister mot ryska arbetare och anställda vid Östkinesiska järnvägen, och även alla fall av konflikter mellan ryssar och kineser på nationella och sociala grunder. Det är också nödvändigt att utforma riktlinjer och medel för att försvara de ryska arbetarnas personliga och nationella värdighet, så att konflikter på dessa grunder får en politisk och skolande betydelse i stället för att väcka chauvinistiska stämningar på båda sidor. Det är nödvändigt att inrätta särskilda förlikningskommissioner eller hedersdomstolar knutna till fackföreningarna, där båda sidor deltar på lika villkor, under vägledning av seriösa kommunister som förstår den nationella frågans fulla betydelse och akuta karaktär.

Jag tror att detta är långt från imperialism. Jag tror att ultravänsteristerna har en god chans att lära sig något av detta. Jag är också beredd att erkänna att inte alla våra resolutioner har genomförts. Det har förmodligen begåtts fler olagligheter vid järnvägen än i Moskva. Det är just därför oppositionen för en oförsonlig kamp. Men den som kastar ut barnet med badvattnet är en dålig politiker.

Jag har redan visat i vilken mening den stalinistiska fraktionen är ansvarig för Chiang Kai-sheks provokationer. Men även om vi antar att Stalins byråkrater åter har agerat dåraktigt, och därmed hjälpt fienden att rikta ett slag mot den sovjetrepubliken, vilka slutsatser bör vi dra? Slutsatsen att vi inte ska försvara den sovjetrepubliken? Eller slutsatsen att vi måste befria sovjetrepubliken från det stalinistiska ledarskapet? Ledaren i *Contre le courant* har skandalöst nog kommit till den första slutsatsen. Den säger att vi inte får stödja den stalinistiska byråkratin och dess äventyrliga krig, som om det i händelse av krig är den stalinistiska byråkratin som skulle stå på spel och inte Oktoberrevolutionen och dess möjligheter. För att visa prov på mer av sin vishet, fortsätter ledaren: ”Det är inte upp till oppositionen att hitta något speciellt botemedel under den nuvarande krisen.” Vi kan inte föreställa oss ett sämre ståndpunktstagande. Detta är inte en ståndpunkt värdig en

revolutionär, utan en ointresserad åskådare. Vad ska den ryske revolutionären göra? Vad skall oppositionens kämpar göra i händelse av krig? Skall de kanske inta en neutral hållning? Ledarens författare verkar inte ha funderat över detta. Och det beror på att han inte vägleds av ståndpunkten hos en revolutionär som villkorlös kommer att ta värvning i kriget, utan han agerar som en notarie som registrerar båda parternas handlingar utan att ingripa.

Stalinisterna har mer än en gång anklagat oss vara defaitister eller villkorliga försvarsvänner. Jag talade om detta ämne vid ett gemensamt plenum i centralkommittén och centrala kontrollkommissionen den 1 augusti 1927. Jag sade: ”Lögnen om försvar endast på vissa villkor... kastar vi tillbaka i ansiktet på dem som förtalar oss.”

På detta sätt förkastade jag idén om neutralitet och försvar under vissa villkor, kallade det ett förtal, och kastade tillbaka förtalet i ansiktet på stalinisterna. Har författaren till denna ledare undgått att märka detta? Och om han inte gjorde det – varför attackerar han då inte mig? Talet som jag hänvisar till trycktes i min senaste bok, publicerad på franska under titeln *La Revolution défigurée*.¹

Jag talade inte om ett specifikt krig, utan alla krig som skulle kunna föras mot sovjetrepubliken. Endast ett dumhuvud skulle kunna undgå att utifrån en kombination av de föregående händelserna se en grundläggande motsättning mellan de imperialistiska makterna och Sovjetryssland. Ja, när det gäller mitt visum är imperialisterna gladeligen överens med Stalin. Men när det gäller frågan om sovjetrepubliken, förblir de dess dödliga fiender, *oavsett Stalin*. Varje krig skulle blotta denna antagonism och oundvikligen leda till en fara för själva Sovjetunionens existens. Det är därför jag sade i detta tal:

Är oppositionen på något som helst sätt tveksam till att försvara det socialistiska fäderneslandet? Inte det minsta. Vi hoppas inte bara kunna delta i försvaret, utan också kunna lära en del till andra. Tvivlar vi på att Stalin kan utarbeta en riktig linje för det socialistiska fäderneslandets försvar? Ja det gör vi, i allra högsta grad....

Oppositionen är *för* att Sovjetunionen skall segra. Den har bevisat det och kommer att fortsätta att bevisa det i handling, på ett sätt som inte står någon efter. Men Stalin är inte intresserad av det. Han har en helt annan fråga i åtanke, en fråga som han inte vågar uttrycka. Nämligen: ”tror oppositionen verkligen att Stalins ledning inte kan garantera Sovjetunionens seger?” Ja, det tror vi.

Zinovjev: ”Det är rätt!”

... inte en enda oppositionsmedlem kommer att avsäga sin rättighet och skyldighet att innan eller under kriget kämpa för att rätta till partiets linje. Detta har alltid varit fallet i vårt parti, ty det är den viktigaste förutsättningen för seger. Sammanfattningsvis: För det socialistiska fäderneslandet? Ja! För den stalinistiska linjen? Nej!

Jag anser att denna ståndpunkt fortfarande behåller sin fulla kraft.

Översättning: *Martin Fahlgren*

Till innehållsförteckningen för artikelsamlingen [Trotskij om Kina](#)

¹ På svenska [Stalins förfalskarskola](#)